

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту
Кафедра управління та організації діяльності у сфері цивільного
захисту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

вибіркова

підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
мова навчання українська

Рекомендовано кафедрою управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту на 2021-2022 навчальний рік.
Протокол від «25» серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності» є вибірковою компонентою.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності» дають змогу здобувачеві вищої освіти з'ясувати економічні відносини та специфіку дії економічних законів у сфері професійної діяльності.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувачі мають змогу в подальшому проводити прогнози та оцінку наслідків від пожежних та техногенних ризиків, аналізувати і обґрунтовувати організаційно-технічні заходи щодо удосконалення пожежної та техногенної безпеки на об'єктах національного господарства та території.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Григоренко Наталія Володимирівна, доцент кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №114. Робочий номер телефону: (057) 370-50-52
E-mail	grigorenkonv@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	організаційно-економічні механізми та інструменти управління діяльності органів та підрозділів ДСНС; оцінка ефективності заходів у сфері цивільної безпеки; цивільний захист
Професійні здібності	Професійні знання, досягнення у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності
Наукова діяльність за освітньою компонентою	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=hrNA_GwAAAAJ&hl=ru Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4972-4515 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218556892

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти необхідний рівень знань умінь для розробки та прийняття рішень щодо найбільш ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів в сфері

пожежної та техногенної безпеки.

Основні завдання вивчення дисципліни: оволодіння методами техніко-економічного аналізу при обґрунтуванні організаційно-технічних заходів пожежної та техногенної безпеки; організації фінансового та матеріального забезпечення органів (підрозділів) ДСНС для реалізації їх основних функцій.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	вибіркова
Рік підготовки	2021-2023
Семестр	3-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3,0
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційований залік, екзамен)	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни - наявність освітнього ступеня бакалавра.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких дисциплінарних результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	ДРН
Оцінювати економічну ефективність організаційно-технічних заходів, що забезпечують пожежну та техногенну безпеку	ДРН 1

Аргументувати та розробляти організаційно-технічні заходи, пов'язані зі здійсненням органами місцевого самоврядування повноважень у сфері цивільного захисту	ДРН 2
Обчислювати вартість платних послуг, що надаються органами (підрозділами) ДСНС	ДРН 3
Планувати доходи і витрати щодо функціонування органу (підрозділу)	ДРН 4
Аналізувати стану матеріальних активів органу (підрозділу)	ДРН 5

- формування у здобувачів вищої освіти очікуваних компетентностей дисципліни:

Очікувані компетентності з дисципліни	ОКД
Здатність до системного розуміння діяльності ДСНС в умовах ринкової економіки	ОКД 1
Здатність відповідально відноситися до різних видів ресурсів щодо запобігання та ліквідації небезпечної події та надзвичайної ситуації	ОКД 2
Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	ОКД 3
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу організаційно-технічних заходів, що забезпечують пожежну та техногенну безпеку	ОКД 4
Здатність до визначення фінансових та матеріальних ресурсів для ліквідації небезпечної події та надзвичайних ситуацій	ОКД 5
Здатність до організації фінансово-господарської діяльності органів (підрозділів)	ОКД 6

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- методології проведення техніко-економічного аналізу;
- методів оцінки економічної ефективності організаційно-технічних заходів щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки;
- основних напрямків економічної політики держави та особливості її реалізації в органах та підрозділах ДСНС;
- законодавчих та нормативних актів, що регулюють фінансово-господарську діяльність та матеріально-технічне забезпечення органів і підрозділів ДСНС;
- методів планування фінансового та матеріально-технічного забезпечення підрозділів ДСНС;
- методики розрахунку вартості платних послуг;
- основних положень щодо створення, зберігання, поповнення, використання матеріальних резервів усіх рівнів для запобігання виникненню

надзвичайних ситуацій та їх наслідків;

уміння:

- оцінювати економічну ефективність від впровадження організаційно-технічних заходів необхідних для запобігання та ліквідації небезпечних подій та надзвичайних ситуацій;
- обчислювати вартість платних послуг, що надаються органами (підрозділами) ДСНС;
- розробляти проекти кошторисів доходів та видатків на утримання органів та підрозділів ДСНС;
- проводити інвентаризацію матеріальних цінностей;
- знаходити резерви економії витрат фінансово-господарської діяльності підрозділів ДСНС;

комунікації:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації;
- збору, інтерпретації та застосування даних;

відповідальність та автономію:

- здатність самостійно виконувати завдання та відповідати за результати своєї діяльності;
- управління складною професійною діяльністю чи проектами;
- формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти;
- здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1.1. Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу.

Тема 1.2. Оцінка результативності та ефективності аналізу.

Тема 1.3. Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту.

МОДУЛЬ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.1. Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

Тема 2.2. Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 2.3. Оцінка економічної ефективності організаційно-технічних заходів на забезпечення пожежної та техногенної безпеки.

МОДУЛЬ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 3.1. Фінансове забезпечення заходів у сфері цивільного захисту.

Тема 3.2. Матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту.

Тема 3.3. Особливості фінансування органів та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС).

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3-й семестр						
Модуль 1. Теоретичні основи техніко-економічного аналізу						
Тема 1.1 Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу	10	2	–	–	8	–
Тема 1.2 Оцінка результативності та ефективності аналізу	10	–	–	–	10	–
Тема 1.3 Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту	12	–	–	–	12	–
Разом за модулем 1	32	2	–	–	30	–
Модуль 2. Оцінка ефективності заходів у сфері професійної діяльності						
Тема 2.1 Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення пожежної та техногенної безпеки	10	–	–	–	10	–
Тема 2.2 Оцінка збитків Від наслідків надзвичайних ситуацій	10	–	–	–	10	–
Тема 2.3 Оцінка економічної ефективності організаційно-технічних заходів на забезпечення пожежної та	11	2	2	–	7	–

техногенної безпеки						
Разом за модулем 2	31	2	2	–	27	–
Модуль 3. Аналіз фінансового та матеріально-технічного забезпечення заходів у сфері професійної діяльності						
Тема 3.1 Фінансове забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	9	–	–	–	9	–
Тема 3.2 Матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	9	2	–	–	7	–
Тема 3.3 Особливості фінансування органів та підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС)	9	2	–	–	7	–
Разом за модулем 3	27	4	–	–	23	–
Разом	90	8	2	–	80	–

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Види корисних результатів при впровадженні організаційно-технічних заходів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки	2
Разом		2

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація); практичні методи навчання (практична робота);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою; навчання з використанням технічних ресурсів (відкрита освіта через соціальні мережі та вебресурси); інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички - softskills;

- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами:

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування (фронтальне та індивідуальне), проведення контрольних робіт, перевірки самостійних робіт, тестування.

У процесі вивчення дисципліни проводиться проміжний модульний контроль: здобувачі вищої освіти виконують три модульні контрольні роботи.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену (письмового).

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі вищої освіти, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	1	1
	практичні заняття	–	–
	семінарські заняття	–	–
	Модульна контрольна робота	1	20
Разом за модуль 1			21
Модуль 2	лекції	1	1
	практичні заняття	–	–
	семінарські заняття	1	6
	Модульна контрольна робота	1	20
Разом за модуль 2			27
Модуль 3	лекції	2	1
	практичні заняття	–	–
	семінарські заняття	–	–
	Модульна контрольна робота	1	20
Разом за модуль 3			22
Разом за поточний контроль			70
II. Індивідуальна самостійна робота (є не обов'язковою)			12
III. Підсумковий контроль (екзамен)			30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на лекційному занятті (оцінюється в 1 бал):

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво можуть доповнити хід обговорення теми, надали власні аргументи щодо основних положень теми лекційного заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 1 до 6 балів):

6 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом; обґрунтовано його викладає під час усного опитування, але при викладанні деяких питань допускаються несуттєві неточності та не достатньо наведеної аргументації; вирішено від 90% тестового матеріалу;

4-5 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом; під час усних відповідей питання розкриті, але обґрунтування та аргументації відповіді недостатні; вирішено від 61% до 90% тестового матеріалу;

2-3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; поверхово та фрагментарно викладає його під час усних відповідей; вирішено від 31% до 60 % тестового матеріалу;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом; не в змозі викласти зміст більшості питань під час усного опитування; вирішено до 30% тестового завдання.

Модульна контрольна робота є формою проміжного контролю і здійснюється через проведення письмової роботи в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з одного практичного завдання та одного теоретичного питання.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – вірно розв'язана задача з дотриманням всіх вимог до виконання; глибоко і всебічно розкрито теоретичне питання;

16-19 балів – вірно розв'язана задача, але допущені несуттєві неточності та незначні помилки; розкрито теоретичне питання, але не вистачає достатньої аргументації;

12-15 балів – неповністю розв'язана задача; допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання;

8-11 бали – неповністю розв'язана задача, допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання, допущені суттєві помилки та неточності;

4-7 – неповністю розв'язана задача, допущені значні граматичні чи стилістичні помилки та практично не розкрито теоретичні питання;

0-3 бали – практично не володіє навчальним матеріалом; практичне завдання не виконане.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 1:

1. Техніко-економічний аналіз як важлива функція управління.
2. Предмет, завдання та об'єкти техніко-економічного аналізу.
3. Методи техніко-економічного аналізу.
4. Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу.

5. Аналіз наявності та використання основних засобів.
6. Аналіз наявності та використання матеріальних ресурсів.
7. Аналіз операційних витрат.
8. Основні положення формування вартості платних послуг.
9. Вимоги до бази (еталону) для зіставлення варіантів засобів різних видів безпеки.
10. Основні та додаткові показники в розрахунках економічної ефективності капітальних вкладень.
11. Додаткові критерії до відбору економічно доцільного варіанту захисту об'єкту.
12. Поняття «ефект» та «ефективність». Поняття абсолютної та порівняльної ефективності.
13. Поняття та сутність економічної ефективності капітальних вкладень на безпеку об'єкту.
14. Критерії та порядок вибору оптимального варіанту забезпечення безпеки об'єкту.
15. Організаційне забезпечення надання платних послуг у сфері цивільного захисту.
16. Сутність категорій «послуга», «державна послуга».
17. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту.
18. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту.
19. Досвід побудови систем надання послуг з цивільного захисту в розвинених зарубіжних країнах.
20. Адміністративні послуги, які надаються ДСНС.
21. Інформаційна і технологічна картки адміністративної послуги.
22. Стандарти надання адміністративних послуг, які надаються ДСНС.
23. Платні послуги, що надаються підрозділами ДСНС.
24. Методика формування вартості платних послуг. Податкові пільги при розрахунку платних послуг.
25. Матеріально-технічне забезпечення надання державних послуг у сфері цивільного захисту.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 1:

1. Вартісна оцінка матеріальних об'єктів та цінностей при розрахунку матеріальних витрат від небезпечних подій та надзвичайних ситуацій.
2. Розрахунок прямого збитку від небезпечних подій (пожежі).
3. Розрахунок побічного збитку від небезпечних подій (пожежі).
4. Розрахунок матеріальних витрат від небезпечних подій (пожежі).
5. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю №2

1. Призначення, структура та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

2. Кошторисна вартість придбання нової техніки та обладнання.
3. Порядок складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну та техногенну безпеку об'єкта.
4. Поняття та види експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту.
5. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію пожежної та аварійно-рятувальної техніки.
6. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію систем пожежної автоматики.
7. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: витрати, пов'язані з об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями протипожежного захисту будівель та споруд.
8. Аналіз складу, структури руху, технічного стану основних засобів.
9. Види матеріальних об'єктів.
10. Види вартісної оцінки матеріальних об'єктів.
11. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.
12. Економічна сутність зносу та амортизації основних фондів.
13. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
14. Оцінка матеріальних активів бюджетних установ та організацій.
15. Оцінка збитків від наслідків надзвичайної ситуації.
16. Методи оцінки збитків від надзвичайних ситуацій.
17. Матеріальні втрати від пожежі.
18. Порядок визначення витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.
19. Види корисних результатів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки: цільовий (соціальний, екологічний) та економічний.
20. Методи оцінки економічної ефективності систем пожежної безпеки.
21. Порівняльний аналіз ефективності варіантів протипожежного та техногенного захисту об'єкту.
22. Сутність та величина нормативного коефіцієнту економічної ефективності капітальних вкладень.
23. Метод визначення ймовірної площі пожежі.
24. Порядок та основні етапи соціально-економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення пожежної та техногенної безпеки.
25. Методика розрахунків економічної ефективності нової техніки.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 2:

1. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єкту.
2. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єкту.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 3:

1. Сутність і специфіка бюджету як основного фінансового плану держави.

2. Бюджетний процес і його учасники.
3. Структура фінансових органів системи ДСНС, їх задача і функції.
4. Особливості кошторисного фінансування органів (підрозділів) ДСНС.
5. Джерела формування і напями використання коштів бюджетних установ.
6. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту.
7. Фінансове забезпечення медико-психологічної реабілітації.
8. Порядок відшкодування матеріальних збитків та надання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації.
9. Основні положення щодо створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.
10. Поняття державного резерву, його склад, призначення.
11. Характеристика видів матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.
12. Основні засади створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.
13. Система оплати праці ДСНС.
14. Структура грошового забезпечення особового складу органів та підрозділів ДСНС.
15. Основні види соціального захисту особового складу органів (підрозділів) ДСНС.
16. Кошторис бюджетної організації, його форма та зміст.
17. Видатки на утримання органів (підрозділів) ДСНС.
18. Основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення МПО.
19. Основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення ДПО.
20. Суб'єкти господарювання ДСНС. Матеріальні активи ДСНС.
21. Створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
22. Поняття та структура системи матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту.
23. Організація обліку майна в органах (підрозділах) цивільного захисту.
24. Основні правові та економічні положення закупівель товарів, робіт та послуг.
25. Передумови здійснення закупівель розпорядниками бюджетних коштів.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 3:

1. Визначення річних видатків на утримання органів (підрозділів) ДСНС.
2. Визначення річних видатків на утримання МПО.
3. Визначення річних видатків на утримання ДПО.

Індивідуальна самотійна робота (є не обов'язковою) є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його

творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи (є не обов'язковою).

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 12 балів):

12 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

10-11 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8-9 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

6-7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

4-5 бали – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

3 бали – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

2 бали – виконана частина роботи складає від 10% до 49% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття й загальні методологічні принципи організації техніко-економічного аналізу.

2. Інформаційна база техніко-економічного аналізу.

3. Роль цивільного захисту при створенні й збереженні національного багатства країни.

4. Роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки держави.

5. Організаційно-правові проблеми підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення цивільного захисту в Україні.

6. Участь громад в управлінні розвитком територій.

7. Особливості функціонування бюджетних установ у системі державних фінансів.

8. Програмно-цільовий метод бюджетування.
9. Проблеми фінансового забезпечення діяльності підрозділів ДСНС.
10. Аналіз методів економічної оцінки ефективності управлінського рішення.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену. Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох завдань: практичного завдання (задачі) та двох теоретичних питань. Розв'язання задачі повинно містити: постановку задачі, вибір методики економічної оцінки та аналізу, розрахунок заданих показників, обґрунтовані висновки по результатам розрахунків. Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

30 балів – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрито зміст теоретичних питань, правильно розв'язана задача з повним дотриманням вимог до виконання;

23-29 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань, але при наданні відповіді не вистачає достатньої глибини та аргументації; правильно розв'язана задача, але не надані обґрунтовані висновки за результатами розрахунків;

16-22 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; в основному, правильно розв'язана задача, при цьому присутні несуттєві неточності та незначні помилки;

9-15 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; недостатньо розкриті зміст теоретичних питань, допущені суттєві неточності; задача виконана частково; присутні неточності та помилки при вирішенні задачі;

2-8 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущені при цьому суттєві помилки; задача виконана частково; присутні значні неточності та помилки при вирішенні задачі;

1 бали – практично не володіє навчальним матеріалом; не розуміє зміст теоретичних питань; задача не вирішена.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань; задача не вирішена.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Опишіть значення техніко-економічного аналізу як важливої функції управління.
2. Дайте характеристику предмету, завданню та об'єктам техніко-економічного аналізу.
3. Дайте характеристику методам техніко-економічного аналізу.
4. Охарактеризуйте мету, завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
5. Викладете основні положення проведення аналізу наявності та використання основних засобів.
6. Викладете основні положення проведення аналізу наявності та

використання матеріальних ресурсів.

7. Викладете основні положення проведення аналізу операційних витрат.

8. Викладете основні положення формування вартості платних послуг.

9. Охарактеризуйте основні вимоги до вибору бази (еталону) засобу для зіставлення варіантів різних видів безпеки.

10. Охарактеризуйте основні та додаткові показники в розрахунках економічної ефективності капітальних вкладень.

11. Визначте додаткові критерії до відбору економічно доцільного варіанту захисту об'єкту.

12. Розкрийте сутність поняття «ефект» та «ефективність» та охарактеризуйте їх види.

13. Розкрийте сутність абсолютної та порівняльної ефективності та визначте послідовність їх розрахунку.

14. Розкрийте сутність економічної ефективності капітальних вкладень на безпеку об'єкту.

15. Визначте критерії та порядок вибору оптимального варіанту забезпечення безпеки об'єкту.

16. Визначте основні положення організаційного забезпечення надання платних послуг у сфері цивільного захисту.

17. Розкрийте сутність категорій «послуга», «державна послуга».

18. Опишіть значення надзвичайної ситуації, як чинника впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту.

19. Опишіть особливості державних послуг у сфері цивільного захисту.

20. Охарактеризуйте види адміністративних послуг, які надаються ДСНС.

21. Опишіть призначення інформаційної і технологічної картки адміністративної послуги.

22. Визначте основні положення стандартів надання адміністративних послуг.

23. Опишіть особливості платних послуг, що надаються підрозділами ДСНС.

24. Викладете основні положення методики формування вартості платних послуг. Визначте податкові пільги при розрахунку платних послуг.

25. Викладете основні положення щодо матеріально-технічного забезпечення надання державних послуг у сфері цивільного захисту.

26. Опишіть значення, структуру та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

27. Викладете основні положення при визначенні кошторисної вартості нової техніки та обладнання.

28. Викладете основні положення порядку складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну та техногенну безпеку об'єкта.

29. Розкрийте суть поняття та охарактеризуйте види експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту.

30. Охарактеризуйте види експлуатаційних (поточних) витрат на утримання та експлуатацію пожежної та аварійно-рятувальної техніки.

31. Охарактеризуйте види експлуатаційних (поточних) витрат на утримання та експлуатацію систем пожежної автоматики.
32. Охарактеризуйте види експлуатаційних (поточних) витрат, що пов'язані з об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями протипожежного захисту будівель та споруд.
33. Викладете основні положення проведення аналізу складу, структури руху, технічного стану основних засобів.
34. Охарактеризуйте види матеріальних об'єктів та цінностей.
35. Охарактеризуйте види вартісної оцінки матеріальних об'єктів та цінностей.
36. Дайте поняття та класифікацію нематеріальним ресурсам та активам підприємства.
37. Розкрийте економічну сутність зносу та амортизації основних фондів.
38. Викладете та опишіть методи розрахунку амортизаційних відрахувань основних фондів.
39. Викладете основні положення оцінки матеріальних активів бюджетних установ та організацій.
40. Викладете основні положення оцінки збитків від наслідків надзвичайної ситуації.
41. Охарактеризуйте методи оцінки збитків від надзвичайних ситуацій.
42. Визначте основні положення матеріальних витрат від пожежі.
43. Визначте основні положення визначення витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.
44. Охарактеризуйте види корисних результатів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки: цільовий (соціальний, екологічний) та економічний.
45. Охарактеризуйте методи оцінки економічної ефективності систем пожежної безпеки.
46. Визначте основні положення порівняльного аналізу ефективності варіантів протипожежного та техногенного захисту об'єкту.
47. Розкрийте сутність нормативного коефіцієнту економічної ефективності капітальних вкладень.
48. Охарактеризуйте основні положення визначення ймовірної площі пожежі.
49. Викладете основні етапи соціально-економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення пожежної та техногенної безпеки.
50. Визначте основні положення розрахунків економічної ефективності нової техніки.
51. Розкрийте сутність і визначте специфіку бюджету як основного фінансового плану держави.
52. Викладете послідовність бюджетного процесу та визначте його учасників.
53. Опишіть структуру фінансових органів системи ДСНС, їх задачі і функції.
54. Визначте особливості кошторисного фінансування органів

(підрозділів) ДСНС.

55. Визначте джерела формування і напрями використання коштів бюджетних установ.

56. Визначте основні положення фінансування заходів у сфері цивільного захисту.

57. Визначте основні положення та порядок фінансового забезпечення медико-психологічної реабілітації.

58. Визначте основні положення відшкодування матеріальних збитків танадання допомоги постраждалим внаслідок надзвичайної ситуації.

59. Визначте основні положення створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.

60. Розкрийте сутність державного резерву, його склад, призначення.

61. Надайте характеристику видів матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.

62. Визначте основні засади створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій.

63. Опишіть систему оплати праці ДСНС.

64. Визначте та охарактеризуйте структуру грошового забезпечення особового складу органів та підрозділів ДСНС.

65. Охарактеризуйте види соціального захисту особового складу органів (підрозділів) ДСНС.

66. Опишіть призначення кошторису бюджетної організації, його форму та зміст.

67. Визначте та охарактеризуйте видатки на утримання органів (підрозділів) ДСНС.

68. Визначте основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення МПО.

69. Визначте основні положення організації фінансового та матеріально-технічного забезпечення ДПО.

70. Дайте характеристику суб'єктам господарювання ДСНС та матеріальним активам ДСНС.

71. Викладете основні положення створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

72. Дайте поняття та охарактеризуйте систему матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту.

73. Визначте основні положення організації обліку майна в органах (підрозділах) цивільного захисту.

74. Визначте основні правові та економічні положення закупівель товарів, робіт та послуг.

75. Визначте передумови здійснення закупівель розпорядниками бюджетних коштів.

Перелік практичних задач до екзамену:

1. Вартісна оцінка матеріальних об'єктів та цінностей при розрахунку

матеріальних втрат від небезпечних подій та надзвичайних ситуацій.

2. Розрахунок прямого збитку від небезпечних подій (пожежі).

3. Розрахунок побічного збитку від небезпечних подій (пожежі).

4. Розрахунок матеріальних втрат від небезпечних подій (пожежі).

5. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

6. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єкту.

7. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної та техногенної безпеки об'єкту.

8. Визначення річних видатків на утриманні органів (підрозділів) ДСНС.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Вибір факторів оцінки пожежної безпеки на об'єктах соціально-культурно-побутового призначення / Н. В. Григоренко, С. І. Бевз // X Науково-технічна конференція «Сучасний стан та проблемні питання страхового фондудокументації, перспективи розвитку та взаємодії», 18 - 19 травня 2017 р., Державна архівна служба України, Департамент страхового фонду документації, Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут макрографії, м. Харків. URL: <https://goo.su/8ZI>

2. Вплив кліматичних умов на виникнення пожеж / Н. В. Григоренко, Т.Є Галенко // X Науково-технічна конференція «Сучасний стан та проблемні питання страхового фонду документації, перспективи розвитку та взаємодії», 18 - 19 травня 2017 р., Державна архівна служба України, Департамент страхового фонду документації, Науково-дослідний, проектно- конструкторський та технологічний інститут макрографії, м. Харків <https://goo.su/8zHz>

3. Впровадження системи надання державних електронних послуг у сфері цивільного захисту. / Н. В. Григоренко, В. Б. Дзюндзюк // Інвестиції: практика та досвід: – К. : ТОВ «ДКС Центр», 2015. – № 20. – С. 137–141. URL: <https://cutt.ly/oRDDHhP>

4. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородна, р.В. Федорович – Тернопіль: Видавництво АСТОН, 2010 р. – С.624. URL: <https://cutt.ly/YRDD0Eh>

5. Зарубіжний досвід побудови систем надання державних послуг у сфері цивільного захисту Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2015. – Вип. 2 (49), с. 290-297. URL: <https://cutt.ly/SRDFf2S>

6. Конспект лекцій з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 52 с.

7. Методичні вказівки до виконання модульних контрольних робіт з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності» для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю,

261 «Пожежна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 42 с.

8. Моніторинг та оцінка результативності надання державних послуг у сфері цивільного захисту Інвестиції: практика та досвід: – К.: ТОВ «ДКС Центр», 2015. – № 21. – С. 118–122. URL: <https://cutt.ly/3RDFbD3>

9. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту / Н. Григоренко // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2018. – Вип.1 (8) – 542 с. – (Серія " Державне управління"). – С. 389–398. URL: <https://cutt.ly/oRDFWx1>

10. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту / Н.В. Григоренко. III Міжнародна наукова конференція "Безпека держав центрально-східної Європи в контексті екологічних загроз" 25-26 травня 2017 р. м. Слупськ, Поморська академія, Інститут національної безпеки, с. 233-238, с. 329. URL: <https://cutt.ly/uRDFLra>

11. Організаційно-правові засади підвищення рівня цивільної безпеки на регіональному рівні / Теорія та практика державного управління. - : зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. - Вип. 1. - С. 313-320.

12. Практикум з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 32 с.

13. Прийняття управлінських рішень в системі надання державних послуг у сфері цивільного захисту / Н. В. Григоренко, О. І. Ляшевськ. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. - 2016. - Вип. 1. - С. 210-216. URL: <https://cutt.ly/4RDFCFF>

14. Система державних послуг у сфері цивільного захисту : монографія / Н.В. Григоренко. – Харків: НУЦЗУ, 2017. – 248 с. URL: <http://univer.nuczu.edu.ua>

15. Соціально-економічний захист населення під час надзвичайних ситуацій Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х.: Вид. ХарПІ НАДУ «Магістр», 2014. – № 3 (46). – С. 244–250. URL: <https://cutt.ly/bRDF2nB>

16. Green energy and environmental protection: problems of state regulation in Ukraine and EU experience / D. Polkovnychenko, N. Grigorenko, O. Liashevskya, M. Bolovnev, N. Kalashnik, T. Filippova, S. Stankevych. URL: <https://cutt.ly/hRDGlq6>

17. The features of civil protection services Authority and society (History, Theory, Practice): scientific magazine: – Tbilisi, Georgia, 2015 – № 2. – С. 96–107. URL: <https://cutt.ly/bRDGnTT>

Інформаційні ресурси

1. <https://www.dsns.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій

2. <https://zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

3. <https://books.nuczu.edu.ua> – офіційний сайт бібліотеки НУЦЗУ

4. <https://nuczu.edu.ua> – офіційний НУЦЗУ

5. <https://decentralization.gov.ua> – «Децентралізація дає можливість»

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Кожен здобувач вищої освіти повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності.
2. Кожен здобувач вищої освіти повинен мати опорний конспект лекцій та вести в ньому записи власноруч. Під час самостійної роботи проводити записи опрацьованого матеріалу за темою лекції, практичного (семінарського) заняття.
3. Попередня підготовка до практичних (семінарських) занять повинна проводитися за рекомендованою літературою.
4. Практичні завдання повинні бути виконані вчасно та якісно.
5. Доступ до НМКД забезпечується платформою Університету (<https://nuczu.edu.ua>) та електронною системою управління навчанням Moodle (<http://moodle.nuczu.edu.ua/>).
6. На останньому тижні викладання навчальної дисципліни в семестрі науково-педагогічний працівник має оголосити здобувачам вищої освіти отримані бальні оцінки з дисципліни під час практичних, семінарських, занять у присутності всієї навчальної групи.
7. Здобувач вищої освіти, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.
8. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного та /або проміжного контролю, має право на відпрацювання їх у двотижневий термін після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії.
9. Здобувач вищої освіти допускається до складання підсумкового (семестрового) контролю, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни в семестрі та набрав за них необхідну кількість балів (не менш 60 балів).
10. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий) контроль.
11. Якщо здобувач вищої освіти був не допущений до підсумкового (семестрового) контролю, він повинен до встановленого терміну повторного оцінювання набрати необхідну кількість балів з поточного та/або проміжного (модульного) контролю, виконуючи додаткові види робіт або перескладаючи модульну контрольну роботу.
12. Здобувачу вищої освіти, який не склав під час підсумкового (семестрового) контролю керівником факультету дозволяється повторне складання цього виду контролю за окремим графіком на термін до двох тижнів від початку наступного осіннього семестру (при умові не складання не більше двох видів підсумкового (семестрового) контролю).
13. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
14. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.
15. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість

накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

16. У разі, якщо здобувач вищої освіти не погоджується з оцінкою, яку отримав під час підсумкового контролю, він має право в день оголошення результатів звернутися до деканату факультету з відповідною апеляційною заявою.

17. У виключному порядку окремим здобувачам вищої освіти можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання сесії.

Розробник:

доцент кафедри управління
та організації діяльності у сфері
цивільного захисту,
кандидат наук з державного управління

Наталія ГРИГОРЕНКО